

Finanční arbitr

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město
tel. 257 042 094, ID datové schránky: qr9ab9x
e-mail: arbitr@finarbitr.cz
<https://www.finarbitr.cz>

Evidenční číslo: FA/33027/2017
Spisová značka (uvádějte vždy v korespondenci): FA/SU/236/2017

N á l e z

Finanční arbitr příslušný k rozhodování sporů podle § 1 odst. 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 28. 2. 2017 podle § 8 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi na návrh ■ (dále jen „Navrhovatel“), proti společnosti Home Credit a.s., IČO 26978636, se sídlem Nové sady 996/25, 602 00 Brno – Staré Brno, zapsané v obchodním rejstříku vedeném Krajským soudem v Brně, spisová značka B 4401 (dále jen „Instituce“), vedeném podle tohoto zákona a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, o určení neplatnosti smlouvy o úvěru č. ■ ze dne 15. 1. 2009, smlouvy o úvěru č. ■ ze dne 5. 6. 2009, smlouvy o úvěru č. ■ ze dne 2. 9. 2009 a smlouvy o úvěru č. ■ ze dne 9. 2. 2010 a vydání bezdůvodného obohacení spolu s úrokem z prodlení, popřípadě o úročení těchto smluv ve výši diskontní sazby platné v den uzavření smlouvy o úvěru a neplatnosti ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr, jakož i vrácení rozdílu mezi již zaplacenými smluvními úroky z úvěru a úroky ve výši diskontní sazby a jiných plateb na spotřebitelský úvěr spolu s úrokem z prodlení, takto:

Návrh se podle § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi zamítá.

O d ů v o d n ě n í :

1. Předmět řízení před finančním arbitrem a zkoumání podmínek řízení

Navrhovatel se v řízení domáhá vydání bezdůvodného obohacení spolu s úrokem z prodlení, protože smlouvy o úvěru, které s Institucí uzavřel, jsou neplatné, neboť jsou napsané nesrozumitelně a neurčitě a Navrhovatel je uzavíral v tísní; případně se Navrhovatel domáhá úročení úvěrů z těchto smluv úrokem ve výši diskontní sazby platné v den uzavření smluv o úvěru uveřejněné Českou národní bankou, vrácení rozdílu mezi smluvní úrokovou sazbou a diskontní sazbou České národní banky a jiných plateb na spotřebitelský úvěr spolu s úrokem z prodlení, protože Instituce porušila svoji informační povinnost poskytovatele spotřebitelského úvěru tím, že ve smlouvách o úvěru uvedla nesprávnou výši úroku a nesprávnou hodnotu roční procentní sazby nákladů.

Finanční arbitr zjistil, že Navrhovatel a Instituce uzavřeli dne 15. 1. 2009 smlouvu o úvěru č. ■, ve které se Instituce zavázala poskytnout Navrhovateli úvěr ve výši 35.000 Kč, a Navrhovatel se zavázal poskytnuté finanční prostředky vrátit 60 měsíčními anuitními splátkami ve výši 1.049 Kč (dále jen „Smlouva o úvěru 1“).

Finanční arbitr zjistil, že Navrhovatel a Instituce uzavřeli dne 5. 6. 2009 smlouvu o úvěru č. ■, ve které se Instituce zavázala poskytnout Navrhovateli úvěr ve výši 35.000 Kč, a Navrhovatel se zavázal poskytnuté finanční prostředky vrátit 48 měsíčními anuitními splátkami ve výši 1.374 Kč (dále jen „Smlouva o úvěru 2“).

Finanční arbitr zjistil, že Navrhovatel a Instituce uzavřeli dne 2. 9. 2009 smlouvu o úvěru č. ■, ve které se Instituce zavázala poskytnout Navrhovateli revolvingový úvěr formou kreditní karty s kreditním limitem ve výši 10.000 Kč, a Navrhovatel se zavázal splácet tento úvěr v závislosti na jeho čerpání, když výše měsíční splátky činí 4 % z dlužné částky (dále jen „Smlouva o úvěru 3“).

Finanční arbitr zjistil, že Navrhovatel a Instituce uzavřeli dne 9. 2. 2010 smlouvu o úvěru č. ■, ve které se Instituce zavázala poskytnout Navrhovateli úvěr ve výši 30.000 Kč, a Navrhovatel se zavázal poskytnuté finanční prostředky vrátit 60 měsíčními anuitními splátkami ve výši 1.002 Kč (dále jen „Smlouva o úvěru 4“, společně se Smlouvou o úvěru 1, Smlouvou o úvěru 2 a Smlouvou o úvěru 3 též „Smlouvy o úvěru“).

Smlouvy o úvěru jsou podle svého obsahu ke dni jejich uzavření smlouvami o úvěru podle § 497 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obchodní zákoník“), resp. ve znění účinném v době uzavření jednotlivých Smluv o úvěru. Smlouvy o úvěru jsou současně smlouvy, ve kterých se sjednává spotřebitelský úvěr ve smyslu zákona č. 321/2001 Sb., o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru a o změně zákona č. 64/1986 Sb. (dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru 2001“), a které nejsou ve smyslu § 1 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru 2001 smluvním vztahem vyloučeným z působnosti tohoto zákona.

Finanční arbitr považuje Navrhovatele za spotřebitele, protože nezjistil, že by Navrhovatel ve smluvním vztahu s Institucí nevystupoval jako fyzická osoba, která nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti, jak definují spotřebitele hmotněprávní předpisy. Navrhovatel proto může být účastníkem řízení před finančním arbitrem ve smyslu § 1 odst. 1 a § 3 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi.

Z veřejného seznamu živnostenského rejstříku finanční arbitr zjistil, že Instituce je obchodní společností, která je držitelem živnostenského oprávnění s předmětem podnikání „*Poskytování spotřebitelského úvěru*“ s datem vzniku oprávnění dne 10. 10. 2005 a s dobou platnosti oprávnění na dobu neurčitou. Instituci považuje finanční arbitr za instituci ve smyslu § 3 odst. 1 písm. c) zákona o finančním arbitrovi.

Finanční arbitr je příslušný k rozhodování sporu mezi Navrhovatelem a Institucí, neboť se jedná o spor mezi věřitelem a spotřebitelem při poskytování spotřebitelského úvěru podle § 1 odst. 1 písm. c) ve spojení s § 3 odst. 1 písm. c) a odst. 2 zákona o finančním arbitrovi, když k rozhodování tohoto sporu je podle § 7 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, dána pravomoc českého soudu.

2. Tvrzení Navrhovatele

Navrhovatel potvrzuje, že s Institucí uzavřel Smlouvy o úvěru.

Navrhovatel tvrdí, že „*úroky a RPSN jsou počítány v rozporu s diskontní sazbou České národní banky, včetně poplatků, a jsou počítány rozdílně u každé smlouvy*“. Navrhovatel současně namítá, že „*smlouva je napsána neurčitě a zavádějící, nesrozumitelně*“. Navrhovatel dále tvrdí, že si půjčky vzal z nutnosti, byl těžce nemocný a Instituce zneužila jeho tísně.

3. Tvrzení Instituce

Instituce potvrzuje, že uzavřela s Navrhovatelem Smlouvy o úvěru.

Instituce tvrdí, že Navrhovatel své nároky uplatnil u Instituce až v Dopise ze dne 17. 11. 2016, který byl Instituci doručen dne 22. 11. 2016, tedy více než čtyři roky poté, co byly uzavřeny předmětné úvěrové smlouvy. Instituce s ohledem na tuto skutečnost vznesla námitku promlčení veškerých nároků Navrhovatele ze Smluv o úvěru.

4. Pokus o smír

Finanční arbitr v souladu s § 1 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi vyzval účastníky řízení ke smírnému vyřešení sporu. Instituce smírné řešení sporu nepovažuje za možné, protože nároky Navrhovatele jsou neoprávněné. Navrhovatel se k možnosti smírného řešení sporu nevyjádřil. Smírného řešení se proto mezi stranami sporu finančnímu arbitrovi nepodařilo dosáhnout.

5. Dokazování a právní posouzení

Finanční arbitr podle § 12 odst. 1 a 3 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu se zákonem o finančním arbitrovi a zvláštními právními předpisy. Finanční arbitr při svém rozhodování vychází ze skutkového stavu věci a volně hodnotí shromážděné podklady.

Finanční arbitr při rozhodování aplikuje rozhodné psané právo, posuzuje všechny shromážděné podklady samostatně i ve vzájemné souvislosti s přihlédnutím k předmětu projednávaného sporu. Finanční arbitr se tam, kde je to možné, opírá a odvolává na relevantní ustálenou judikaturu obecných soudů, Ústavního soudu nebo Soudního dvora Evropské unie. Finanční arbitr tak činí proto, aby jeho rozhodnutí bylo věcně a právně správné a přesvědčivé pro obě strany sporu, a zároveň i pro soud, který bude případně na základě žaloby kterékoli strany sporu rozhodnutí finančního arbitra přezkoumávat, a aby rozhodnutí finančního arbitra soud jako správné potvrdil a žalobu proti němu zamítl.

Předmětem sporu je posouzení nároku Navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení spočívajícího ve vrácení veškerých plateb, které na Smlouvy o úvěru zaplatil, spolu s úrokem z prodlení, protože Smlouvy o úvěru jsou neplatné, nebo v případě, že Smlouvy o úvěru jako takové jsou platné, je předmětem sporu posouzení nároku Navrhovatele na úročení úvěrů ze Smluv o úvěru ve výši diskontní sazby platné v den uzavření smlouvy o úvěru uveřejněné Českou národní bankou a neplatnost ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr, a vrácení rozdílu mezi smluvní úrokovou sazbou a diskontní sazbou České národní banky a jiných plateb na spotřebitelský úvěr spolu s úrokem z prodlení.

5.1 *Skutková zjištění*

Finanční arbitr ze shromážděných podkladů zjistil, že

- a) Navrhovatel a Instituce uzavřeli dne 15. 1. 2009 Smlouvu o úvěru 1, kdy smluvní vztah z této Smlouvy zanikl dne 17. 4. 2009 úplným splacením úvěru;
- b) Navrhovatel a Instituce uzavřeli dne 5. 6. 2009 Smlouvu o úvěru 2, kdy smluvní vztah z této Smlouvy zanikl dne 3. 9. 2009 úplným splacením úvěru;
- c) Navrhovatel a Instituce uzavřeli dne 2. 9. 2009 Smlouvu o úvěru 3, kdy smluvní vztah z této Smlouvy stále trvá;
- d) Navrhovatel a Instituce uzavřeli dne 9. 2. 2010 Smlouvu o úvěru 4, kdy smluvní vztah z této Smlouvy zanikl dne 15. 10. 2014 úplným splacením úvěru;

- e) Navrhovatel v Dopise ze dne 17. 11. 2016 konkrétně namítl, že „*smlouvy jsou nesrozumitelné, zavádějící a hlavně v části RPSN, úroků a poplatků nesprávné a s právními vadami (...)*“.

5.2 Rozhodná právní úprava

Smlouvy o úvěru uzavřeli Navrhovatel a InSTITUTE za účinnosti obchodního zákoníku; Smlouvy o úvěru jako smluvní typ jsou ve smyslu § 261 odst. 3 písm. d) obchodního zákoníku tzv. absolutním obchodem, který se bez ohledu na povahu jeho účastníků řídí vždy obchodním zákoníkem. Tím současně ale není dotčeno použití ustanovení zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“), v otázkách, které obchodní zákoník neupravuje, na základě výslovného zmocnění obsaženého v § 1 odst. 2 obchodního zákoníku.

Podle § 3028 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „nový občanský zákoník“), který nabyl účinnosti 1. 1. 2014 a který nahradil občanský i obchodní zákoník, se tímto zákonem (myšleno novým občanským zákoníkem) „*řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne nabytí jeho účinnosti*“, přičemž podle odstavce 3 se právní poměry, na které se nevztahuje odstavec druhý (práva osobní, rodinná a věcná), a „*vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí činnosti tohoto zákona*“ řídí dosavadními právními předpisy, tedy obchodním zákoníkem a občanským zákoníkem.

Smlouvy o úvěru jsou současně smlouvami spotřebitelskými podle hlavy páté části první občanského zákoníku, když na jedné straně stojí InSTITUTE jako osoba, která při uzavírání a plnění Smluv o úvěru jedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti, a na straně druhé Navrhovatel jako spotřebitel.

Smlouvy o úvěru jsou zároveň smlouvami o spotřebitelském úvěru uzavřenými v režimu zvláštní úpravy zákona o spotřebitelském úvěru 2001 a podle § 9 odst. 2 věty první občanského zákoníku platí, že „*[s]oukromá práva a povinnosti osobní a majetkové povahy se řídí občanským zákoníkem v tom rozsahu, v jakém je neupravují jiné právní předpisy*“.

Od 1. 1. 2011 do 30. 11. 2016 byl platným a účinným předpisem, který upravoval smlouvu o spotřebitelském úvěru, zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru 2010“); podle § 23 odst. 1 tohoto zákona platilo, že „*[p]rávní vztahy týkající se spotřebitelského úvěru vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se řídí dosavadními právními předpisy*.“ Současně podle § 23 odst. 2 tohoto zákona platilo, že „*[u]stanovení § 7 odst. 1 až 3, § 12, 13 a § 16 odst. 2 věta druhá a § 16 odst. 3 se použijí i na právní vztahy vzniklé ze smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, uzavřené na dobu neurčitou přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona*“.

Od 1. 12. 2016 je platným a účinným předpisem, který upravuje smlouvu o spotřebitelském úvěru, zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru (dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru 2016“). Podle § 164 tohoto zákona platí, že „*[n]ení-li dále stanoveno jinak řídí se práva a povinnosti ze smlouvy o spotřebitelském úvěru uzavřené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona dosavadními právními předpisy*.“

Smlouvy o úvěru uzavřeli Navrhovatel a InSTITUTE před účinností zákona o spotřebitelském úvěru 2010 i zákona o spotřebitelském úvěru 2016, proto se práva a povinnosti vyplývající z těchto smluv řídí zákonem o spotřebitelském úvěru 2001, tím není dotčeno použití úpravy občanského zákoníku v otázkách, které zákon o spotřebitelském úvěru 2001 neupravuje.

5.3 Námitka promlčení

Instituce vznesla v řízení před finančním arbitrem námitku promlčení veškerých nároků, které Navrhovatel v řízení před finančním arbitrem uplatnil.

Promlčení práva upravuje komplexně v § 387 až 408 obchodní zákoník, a tudíž je vyloučeno subsidiární použití ustanovení občanského zákoníku o promlčení. Podle § 388 odst. 1 obchodního zákoníku platí, že „[p]romlčením právo na plnění povinnosti druhé strany nezaniká, nemůže však být přiznáno nebo uznáno soudem, jestliže povinná osoba namítne promlčení po uplynutí promlčecí doby“.

Finanční arbitr proto před věcným posouzením nároků, kterých se Navrhovatel domáhá v řízení před finančním arbitrem, musí vypořádat námitku promlčení. Pokud by totiž byly (byť i oprávněné) nároky Navrhovatele promlčené, nemohl by je finanční arbitr Navrhovateli přiznat.

Finanční arbitr v této souvislosti odkazuje nejen na § 388 obchodního zákoníku, ale i na závěry Nejvyššího soudu v rozhodnutí ze dne 13. 12. 2007, sp. zn. 33 Odo 896/2006, který dovedl, že „[d]ovolá-li se účastník občanského soudního řízení promlčení, nemůže soud promlčené právo (nárok) přiznat; návrh na zahájení řízení v takovém případě zamítne. Jestliže je v řízení uplatněna námitka promlčení, je na soudu, aby se v souladu se zásadou hospodárnosti řízení obsaženou v § 6 o. s. ř. přednostně zabýval otázkou promlčení práva, pokud to vede rychleji a účinněji k vydání rozhodnutí ve věci samé, a nikoliv nárokem samým.“

Finanční arbitr nejprve posoudil, zda Instituce námitku promlčení v řízení před finančním arbitrem neuplatnila v rozporu s dobrými mravy. Přitom vyšel ze závěrů Ústavního soudu vyjádřených mimo jiné v nálezu sp. zn. I. ÚS 643/04, ze dne 6. 9. 2005, že „vznesení námítky promlčení zásadně dobrým mravům neodporuje; mohou však nastat situace, kdy uplatnění této námítky je výrazem zneužití práva na úkor účastníka, který marné uplynutí promlčecí doby nezavinil a vůči němuž by za takové situace zánik nároku v důsledku uplynutí promlčecí doby byl nepřiměřeně tvrdým postihem ve srovnání s rozsahem a charakterem jím uplatňovaného práva a s důvody, pro které své právo včas neuplatnil.“

Finanční arbitr nezjistil, že by Navrhovateli v uplatnění jeho nároku vůči Instituci v průběhu plynutí promlčecí doby cokoli bránilo, finanční arbitr proto námitku promlčení, kterou v řízení vznesla Instituce, nepovažuje za vznesenou v rozporu s dobrými mravy a v řízení ji proto připustil.

5.3.1 Promlčení práva Navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení pro neplatnost Smluv o úvěru

Podle § 37 odst. 1 občanského zákoníku platí, že „[p]rávní úkon musí být učiněn svobodně a vážně, určitě a srozumitelně; jinak je neplatný“. Důsledkem neurčité a nesrozumitelné smlouvy je absolutní neplatnost takové smlouvy. Podle § 457 občanského zákoníku platí, že „[j]e-li smlouva neplatná nebo byla-li zrušena, je každý z účastníků povinen vrátit druhému vše, co podle ní dostal“, tedy vydat bezdůvodné obohacení.

Právo na určení, že smlouva je neurčitá a nesrozumitelná, se nepromlčuje, protože se nejedná o majetkové právo, promlčuje se však právo na vydání bezdůvodného obohacení z takto neplatné smlouvy. I kdyby finanční arbitr posoudil smlouvu jako neurčitou nebo nesrozumitelnou, avšak její účastník by neuplatnil právo na vydání bezdůvodného obohacení včas, nemohl by mu finanční arbitr přiznat plnění, které na základě takové smlouvy druhé smluvní straně uhradil.

Finanční arbitr při posouzení otázky promlčení bezdůvodného obohacení vycházel z ustálené judikatury Nejvyššího soudu. Pokud se jedná o obecné použití právní úpravy promlčení v případě obchodně závazkových vztahů, tímto se zabýval Nejvyšší soud, který v rozhodnutí ze dne 27. 8. 2003, sp. zn. 29 Odo 813/2001 dovedl, že „[j]e-li vztah z bezdůvodného obohacení

vzniklého přijetím plnění z neplatného úkonu obchodním závazkovým vztahem, pak odpověď na otázku, kdy počíná běžet promlčecí doba ve vztahu k takovému plnění, dává ustanovení § 394 odst. 2 obch. zák. a otázku délky promlčecí doby zodpovídá ustanovení § 397 obch. zák. “

Promlčením práva na vydání bezdůvodného obohacení v případě neplatné smlouvy o úvěru se zabýval Nejvyšší soud i v rozhodnutí ze dne 4. 5. 2016, sp. zn. 28 Cdo 4996/2015, ve kterém dovodil, že „[m]ěly-li proto strany v projednávané věci v úmyslu uzavřít smlouvu o úvěru podle § 497 a násl. obch. zák., jež se bez ohledu na povahu účastníků řídí obchodním zákoníkem, neboť je takzvaným absolutním obchodem ve smyslu ustanovení § 261 odst. 3 písm. d) obch. zák. (srovnej mimo jiné usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 2012, sp. zn. 32 Cdo 1532/2011), je zjevné, že i na vztahy z takového jednání vzešlé se bude aplikovat úprava obsažená v ustanoveních obchodního zákoníku, jinak řečeno i promlčení práva na vydání bezdůvodného obohacení vzniklého na základě zmíněné neplatné úvěrové smlouvy se posoudí v intencích § 387 a násl. obch. zák.“ Finanční arbitr proto na základě citovaných rozhodnutí Nejvyššího soudu použil právní úpravu promlčení obsaženou v obchodním zákoníku.

Podle § 394 odst. 2 obchodního zákoníku platí, že „[u] práva na vrácení plnění uskutečněného podle neplatné smlouvy počíná promlčecí doba běžet ode dne, kdy k plnění došlo“. Podle § 397 obchodního zákoníku „[n]estaví-li zákon pro jednotlivá práva jinak, činí promlčecí doba čtyři roky“. Podle § 402 obchodního zákoníku platí, že „[p]romlčecí doba přestává běžet, když věřitel za účelem uspokojení nebo určení svého práva učiní jakýkoli právní úkon, který se považuje podle předpisu upravujícího soudní řízení za jeho zahájení nebo za uplatnění práva v již zahájeném řízení.“. Podle § 8 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi platí, že „[p]odání návrhu má na promlčení a prekluzi tytéž právní účinky, jako kdyby byla v téže věci podána žaloba u soudu“. Podmínkou úspěšného uplatnění práva na vydání bezdůvodného obohacení je tak jeho uplatnění u soudu, resp. u finančního arbitra, před uplynutím promlčecí doby.

Rozhodným pro začátek běhu promlčecí doby práva Navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení spočívajícího ve vrácení plnění uskutečněných na základě Smluv o úvěru, tedy v zaplacených splátkách, je den, kdy Navrhovatel uhradil danou splátku úvěru, kterou se měla Instituce bezdůvodně obohatit. Pro každou splátku (popř. jinou platbu uhrazenou na základě Smluv o úvěru) tak běží samostatná čtyřletá promlčecí doba.

Navrhovatel uplatnil svůj nárok u finančního arbitra dne 28. 2. 2017 (den podání návrhu na zahájení řízení před finančním arbitrem). Právo Navrhovatele na vydání všech plateb, které Instituci uhradil v souvislosti se splácením svých závazků ze Smluv o úvěru před datem 28. 2. 2013, je tak promlčeno.

Finanční arbitr ze splátkových kalendářů předložených Institucí zjistil, že Navrhovatel uhradil všechny své závazky ze Smlouvy o úvěru 1 dne 17. 4. 2009 a ze Smlouvy o úvěru 2 dne 3. 9. 2009. Právo Navrhovatele na případné vydání bezdůvodného obohacení z těchto smluv je tak zcela promlčeno.

Pokud se jedná o určení neplatnosti Smlouvy o úvěru 1 a Smlouvy o úvěru 2, které nepodléhá promlčení, finanční arbitr odkazuje na § 24 zákona o finančním arbitrovi, podle kterého se v řízení před finančním arbitrem postupuje podle zákona o finančním arbitrovi a podle správního řádu, nestaví-li zákon o finančním arbitrovi jinak. Zákon o finančním arbitrovi pravidla pro rozhodování o návrzích na určení nebo na plnění neupravuje, proto se použije úprava správního řádu, kde podle § 142 odst. 1 správního řádu platí, že „[s]právní orgán v mezích své věcné a místní příslušnosti rozhodne na žádost každého, kdo prokáže, že je to nezbytné pro uplatnění jeho práv, zda určitý právní vztah vznikl a kdy se tak stalo, zda trvá, nebo zda zanikl a kdy se tak stalo.“ Podle § 142 odst. 2 správního řádu finanční arbitr nepostupuje podle § 142 odst. 1 správního řádu tehdy, jestliže „může otázku jeho vzniku, trvání nebo zániku řešit v rámci jiného správního řízení.“

Protože je však rozhodnutí finančního arbitra přezkoumatelné soudem, nikoli v režimu přezkumu správního rozhodnutí podle zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, ale v režimu zvláštního přezkumu rozhodnutí smírčího orgán zřízený podle zvláštního právního předpisu upraveného v občanském soudním řádu, posuzuje finanční arbitr „nezbytnost“ určovacího návrhu analogicky „naléhavému právnímu zájmu“ k určovací žalobě ve smyslu § 80 občanského soudního řádu, který stanoví „[u]rčení, zda tu právní poměr nebo právo je či není, se lze žalobou domáhat jen tehdy, je-li na tom naléhavý právní zájem“.

Nejvyšší soud v rozhodnutí ze dne 23. 3. 2017, sp. zn. 30 Cdo 4101/2016, dovodil, že „[u]rčovací žaloba podle § 80 (dříve písm. c/) o. s. ř. je preventivního charakteru a má místo tam, kde je možné její pomocí eliminovat stav ohrožení práva či nejistoty v právním vztahu, a k příslušné nápravě nelze dospět jinak, nebo když účinněji než jiné procesní prostředky, vystihuje obsah a povahu daného právního vztahu a právě jejím prostřednictvím lze dosáhnout úpravy, představující určitý právní rámec, který je zárukou odvrácení budoucích sporů. Nelze-li v konkrétním případě očekávat, že je určovací žaloba bude plnit, nebude ani splněna podmínka naléhavého právního zájmu, přičemž platí, že takový závěr je podmíněn též tím, z jakých právních poměrů žalobce vychází, jakého konkrétního určení se domáhá a vůči komu žaloba o určení směřuje (...). Ve sporu o určení neplatnosti právního úkonu nejde jen o to, zda konkrétní subjekt (žalobce) mohl mít podle hmotného práva vliv na vznik napadeného právního úkonu, resp. dotkl-li se jej právní úkon při svém vzniku, ale též o to, jak se následně určení, že úkon byl učiněn neplatně, promítne do jeho právních poměrů“.

S ohledem na skutečnost, že by finanční arbitr nemohl Navrhovateli přiznat bezdůvodné obohacení ani v situaci, kdy by Smlouva o úvěru 1 a Smlouva o úvěru 2 byly neplatné, a tedy by takové určení neovlivnilo právní poměry Navrhovatele, nezabýval se finanční arbitr v souladu se zásadou hospodárnosti posouzením platnosti těchto smluv.

Pokud jde o posouzení platnosti Smlouvy o úvěru 3 a Smlouvy o úvěru 4 a vydání bezdůvodného obohacení z těchto smluv, právo Navrhovatele na případné vydání bezdůvodného obohacení u všech plateb uskutečněných před 28. 2. 2013, je taktéž promlčeno. Vzhledem k tomu, že se ale nejedná o všechny platby, které Navrhovatel Instituci na základě těchto smluv uhradil, finanční arbitr se dále zabýval tvrzenou neurčitostí a nesrozumitelností těchto smluv včetně jejich obchodních podmínek.

Srozumitelností se obecně rozumí stav, kdy je z obsahu smlouvy zřejmé, co chtěly smluvní strany projevit a současně tato smlouva neobsahuje žádná cizí nebo neobvyklá slova, která by byla z objektivního hlediska nesrozumitelná, a kdy je smlouva čitelná, aniž by bylo nezbytné vynaložit zvláštní úsilí nebo použít zvláštní pomůcky pro její přečtení. Nejvyšší soud v rozhodnutí ze dne 31. 3. 2010, sp. zn. 23 Cdo 2942/2009, k této otázce konkrétně judikoval, že „[s]rozumitelnost pak vyjadřuje kvalitu způsobu (formy) projevu vůle; právní úkon je nesrozumitelný, jestliže jednající po jazykové stránce nedosáhl v důsledku vadného slovního či jiného zprostředkování jasného vyjádření vůle a objektivně vzato nelze zjistit ani výkladem právního úkonu, co chtěl účastník projevit.“

V případě Smlouvy o úvěru 3 finanční arbitr zjistil, že tato je nadepsaná jako „Úvěrová smlouva“, a dále na 1. straně této smlouvy je mimo jiné uvedeno „výše kreditního limitu (úvěrového rámce) 10.000 Kč“, „výše měsíční splátky 4 % z dlužné částky“, „potvrzení čerpání na nákup zboží Klient svým podpisem Úvěrové smlouvy (rozuměj Smlouvy o úvěru 3 – pozn. finančního arbitra) potvrzuje správnost údajů uvedených v části POTRZENÍ TRANSAKCE a souhlasí s převodem peněžních prostředků ve výši prvního čerpání úvěru přímo ve prospěch osoby prodávající níže uvedené zboží“, „název zboží (typ)/služba Finanční hotovost“.

Finanční arbitr zjistil, že názvy oddílů 1. – 44. Smlouvy o úvěru 3 na první straně jsou nadepsané kapitálkami o velikosti 1 mm. Charakteristika Smlouvy o úvěru 3, osobní údaje Navrhovatele a parametry úvěrového vztahu jsou v těchto oddílech napsané tučnými písmeny, kdy malá

písmena mají velikost 2 mm a velká písmena 2,5 mm. Smlouva o úvěru 3 dále na 1. straně obsahuje oddíl, jehož text je napsaný malými písmeny o velikosti 1 mm a velkými písmeny o velikosti 1,2 mm.

Finanční arbitr na základě uvedeného nezjistil, že by Smlouva o úvěru 3 obsahovala cizí slova nebo slova neobvyklá pro úvěrové smlouvy, a že písmo je čitelné bez použití zvláštních pomůcek. Finanční arbitr dodává, že užití různých fontů a velikostí písma nemá bez dalšího za následek nesrozumitelnost takové smlouvy, jak uvedl Nejvyšší soud v rozhodnutí ze dne 29. 11. 2005, sp. zn. 33 Odo 1351/2004, podle kterého „[s]ám fakt, že některá ujednání jsou napsána odlišným písmem, nemůže mít na určitost či srozumitelnost smlouvy vliv“.

V případě Obchodních podmínek 3 finanční arbitr zjistil, že první oddíl je nadepsaný jako „PRAVIDLA PREMIA PROGRAMU PRO NÁKUPNÍ KARTU PREMIA“, další oddíl je nadepsaný jako „Sazebník poplatků a odměn“ a poslední oddíl je nadepsaný jako „Úvěrové podmínky společnosti Home Credit a.s. pro Nákupní kartu Premia“. Finanční arbitr z Obchodních podmínek 3 nezjistil, že by obsahovaly cizí nebo neobvyklé výrazy, které nejsou v případě obchodních podmínek vztahujících se k úvěrovým smlouvám běžně užívané. Pokud se jedná o podobu, finanční arbitr zjistil, že text Obchodních podmínek 3 je napsaný na 3 stranách velikosti A4 a rozdělený do dvou sloupců na každé straně. Nadpisy jednotlivých kapitol jsou tučně zvýrazněné, text je napsaný jedním fontem a malými písmeny o velikosti 1 mm a velkými písmeny o velikosti 1,2 mm.

V případě Smlouvy o úvěru 4 finanční arbitr zjistil, že tato je nadepsaná jako „Úvěrová smlouva“, a dále na 1. straně této smlouvy je mimo jiné uvedeno „výše úvěru 30.000 Kč“, „měsíční splátka 1.002 Kč“, „způsob poskytnutí úvěru Poštovní poukázkou klientovi“.

Finanční arbitr zjistil, že názvy oddílů 1. – 46. Smlouvy o úvěru 4 na první straně jsou nadepsané kapitálkami o velikosti 1,2 mm. Charakteristika Smlouvy o úvěru 4, osobní údaje Navrhovatele a parametry úvěrového vztahu jsou v těchto oddílech napsané malými písmeny o velikosti 2 mm a velkými písmeny o velikosti 2,5 mm. Smlouva o úvěru 4 dále na 1. straně obsahuje oddíl, jehož text je napsaný malými písmeny o velikosti 1,7 mm a velkými písmeny o velikosti 2 mm.

Finanční arbitr na základě uvedeného nezjistil, že by Smlouva o úvěru 4 obsahovala cizí nebo neobvyklá slova užívaná při uzavírání úvěrových smluv a že písmo je čitelné bez použití zvláštních pomůcek.

V případě Obchodních podmínek 4 finanční arbitr zjistil, že jsou nadepsané jako „Úvěrové podmínky společnosti Home Credit a.s.“. Finanční arbitr z Obchodních podmínek 4 nezjistil, že by obsahovaly cizí nebo neobvyklé výrazy, které nejsou v případě obchodních podmínek vztahujících se k úvěrovým smlouvám běžně užívané. Pokud se jedná o podobu, finanční arbitr zjistil, že text Obchodních podmínek 4 je napsaný na 3 stranách velikosti A4 a rozdělený do dvou sloupců na každé straně. Nadpisy jednotlivých kapitol jsou tučně zvýrazněné, text je napsaný jedním fontem a malými písmeny o velikosti 1,6 mm a velkými písmeny o velikosti 1,9 mm.

Finanční arbitr shrnuje, že Smlouva o úvěru 3 a Smlouva o úvěru 4 spolu s Obchodními podmínkami 3 a Obchodními podmínkami 4 jsou srozumitelné, protože jsou napsané dostatečně čitelným písmem a neobsahují pojmy, které by z objektivního hlediska nebyly srozumitelné.

Pokud jde o určitost Smluv o úvěru, obecně se tím rozumí stav, kdy je ze smlouvy zřejmé, mezi jakými smluvními stranami vznikl závazkový vztah, co konkrétně je předmětem smlouvy a na jakých vzájemných právech a povinnostech se smluvní strany domluvily.

Nejvyšší soud se k této otázce vyjádřil konkrétně ve svém rozhodnutí ze dne 20. 11. 2009, sp. zn. 30 Cdo 4271/2007, že „[v]e smyslu občanského zákoníku je tedy třeba právní úkon považovat za určitý a srozumitelný, jestliže je z něho patrné, kdo tento právní úkon činí a co je jeho

předmětem, přičemž tento předmět musí být vymezen tak, aby nemohlo dojít k záměně za věci obdobného druhu. Pokud ta která esenciální náležitost právního úkonu (např. z hlediska jeho určitosti) absentuje, nemůže takto učiněný úkon vyvolat sledovaný vznik, (obsahovou) změnu či zánik příslušného právního vztahu. K závěru o neurčitosti právního úkonu však lze dospět až poté, kdy pochybnosti o jeho určitosti nelze odstranit ani jeho výkladem.“

Podle § 35 dost. 2 občanského zákoníku je třeba právní úkony vyjádřené slovy „vykládat nejenom podle jejich jazykového vyjádření, ale zejména též podle vůle toho, kdo právní úkon učinil, není-li tato vůle v rozporu s jazykovým projevem“. Toto základní výkladové pravidlo, je dále pro potřeby obchodních závazkových vztahů, tedy i Smluv o úvěru, modifikováno v § 266 obchodního zákoníku, který jasně vymezuje, jakým způsobem se má projev vůle jednajícího a osoby, které byl projev vůle určen, vykládat.

Projev vůle se podle § 266 odst. 1 obchodního zákoníku „vykládá podle úmyslu jednající osoby, jestliže tento úmysl byl straně, které je projev vůle určen, znám nebo jí musel být znám“. Finanční arbitr při svém posouzení vychází z rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2012, sp. zn. 23 Cdo 256/2012, který dovodil, že „[u]stanovení § 35 odst. 2 obč. zák. a § 266 obch. zák. formulují výkladová pravidla, která ukládají soudu, aby případné pochybnosti o obsahu právního úkonu odstranil výkladem založeným na tom, že vedle jazykového vyjádření právního úkonu zachyceného slovně podrobí zkoumání i vůli (úmysl) jednajících osob. Jazykové vyjádření právního úkonu zachyceného ve smlouvě musí být proto nejprve vykládáno prostředky gramatickými (z hlediska možného významu jednotlivých použitých pojmů), logickými (z hlediska vzájemné návaznosti použitých pojmů) či systematickými (z hlediska řazení pojmu ve struktuře celého právního úkonu). Kromě toho soud na základě provedeného dokazování posoudí, jaká byla skutečná vůle stran v okamžiku uzavírání smlouvy, přičemž podmínkou k přihlídnutí k vůli účastníků je, aby nebyla v rozporu s tím, co plyne z jazykového vyjádření úkonu. Výkladem tak lze zjišťovat pouze obsah právního úkonu, nelze jím projev vůle doplňovat.“

Finanční arbitr tedy v souladu s § 35 odst. 2 občanského zákoníku a s § 266 odst. 1 obchodního zákoníku podrobil jazykovému, resp. sémantickému zkoumání Smlouvu o úvěru 3 a Obchodní podmínky 3 a Smlouvu o úvěru 4 a Obchodní podmínky 4.

Ze Smlouvy o úvěru 3 finanční arbitr zjistil, že v záhlaví Smlouvy o úvěru 3 je uvedena firma a dodatek Instituce, její sídlo, IČO a odkaz na zápis v obchodním rejstříku. Ve Smlouvě o úvěru 3 je v bodě 6. uvedené rodné číslo Navrhovatele, v bodě 7. jeho příjmení, v bodě 8. jeho jméno, v bodě 20. až 25. adresa jeho trvalého bydliště a kontaktní adresa. Po uvedení osobních údajů Navrhovatele je dále uvedena „výše kreditního limitu (úvěrového rámce) 10.000 Kč“, „výše měsíční splátky 4 % z dlužné částky“, „název zboží (typ)/služba Finanční hotovost“, „Termín splatnosti měsíční splátky je vždy k 20. dni v kalendářním měsíci“ a číslo bankovního účtu pro úhradu splátek ■.

Finanční arbitr považuje obsah Smlouvy o úvěru 3 za určitý, když je ze Smlouvy o úvěru 3 zřejmé, mezi jakými subjekty byla uzavřena (tedy Navrhovatelem a Institucí), co je předmětem Smlouvy o úvěru 3 (tedy poskytnutí revolvingového úvěru formou kreditní karty) a jaká jsou vzájemná práva a povinnosti smluvních stran (Instituce poskytne Navrhovateli úvěr až do výše 10.000 Kč a Navrhovatel měsíčně splatí minimálně 4 % z dlužné částky). Úmysl obou smluvních stran je ze Smlouvy o úvěru 3 zřejmý (tedy vůle Instituce poskytnout Navrhovateli finanční prostředky s tím, že je Navrhovatel vrátí a vůle Navrhovatele přijmout finanční prostředky Instituce s tím, že uhradí Instituci, co vyčerpá).

Z Obchodních podmínek 3 finanční arbitr zjistil, že tyto obsahují kapitoly nadepsané jako „Základní ustanovení, Uzavření smlouvy, Čerpání a plnění revolvingového úvěru, Kreditní karta, Používání kreditní karty, Podmínky splácení úvěru, Podmínky zajištění úvěrové pohledávky, Zánik úvěrové smlouvy, Pojištění, Program Premia, Souhlas se zpracováním osobních údajů, Závěrečná ustanovení“. Finanční arbitr považuje obsah Obchodních

podmínek 3 za určitý, když je z nich zřejmé, že se vztahují k revolvingovému úvěru poskytnutému formou kreditní karty, jak si Navrhovatel a Instituce sjednali ve Smlouvě o úvěru 3.

Ze Smlouvy o úvěru 4 finanční arbitr zjistil, že v záhlaví Smlouvy o úvěru 4 je uvedená firma a dodatek Instituce, její sídlo, IČO a odkaz na zápis v obchodním rejstříku. Ve Smlouvě o úvěru 4 je v bodě 6. uvedené rodné číslo Navrhovatele, v bodě 7. jeho příjmení, v bodě 8. jeho jméno, a v bodě 18. až 23. adresa jeho trvalého bydliště a kontaktní adresa. Po uvedení osobních údajů Navrhovatele je dále uvedená „výše úvěru 30.000 Kč“, „měsíční splátka 1.002 Kč“, „počet splátek 60“, „roční procentní sazba nákladů od 31,1 % do 32,6 %“, „způsob úhrady splátek bankovním převodem“, „poplatek za vedení účtu 49 Kč“, termíny splatnosti splátek, „úhrada za pojištění STANDARD 19 Kč měsíčně“ a číslo bankovního účtu pro úhradu splátek ■.

Finanční arbitr považuje obsah Smlouvy o úvěru 4 za určitý, když je ze Smlouvy o úvěru 4 zřejmé, mezi jakými subjekty byla uzavřena (tedy Navrhovatelem a Institucí), co je předmětem Smlouvy o úvěru 4 (tedy poskytnutí úvěru) a jaká jsou vzájemná práva a povinnosti smluvních stran (Instituce poskytne Navrhovateli úvěr ve výši 30.000 Kč a Navrhovatel bude tento úvěr splácet měsíčními splátkami ve výši 1.002 Kč). Úmysl obou smluvních stran je ze Smlouvy o úvěru 4 zřejmý (tedy vůle Instituce poskytnout Navrhovateli úvěr s tím, že jej Navrhovatel splatí a zaplatí za jeho poskytnutí Instituci odměnu, a vůle Navrhovatele získat úvěr s tím, že jej Instituci spolu s úrokem a poplatky uhradí).

Z Obchodních podmínek 4 finanční arbitr zjistil, že tyto obsahují kapitoly nadepsané jako „Základní ustanovení, Uzavření smlouvy, Účel úvěru, Plnění z úvěrové smlouvy, Podmínky splácení úvěru, Skončení úvěrové smlouvy o poskytnutí úvěru, Smlouva o poskytnutí revolvingového úvěru I. (dále jen Smlouva o RÚ I.), Čerpání a splácení revolvingového úvěru, Úvěrová karta, Smlouva o poskytnutí revolvingového úvěru II., Program Premia, Pojištění, Souhlas se zpracováním osobních údajů, Řešení sporů, Závěrečná ustanovení“. Finanční arbitr považuje obsah Obchodních podmínek 4 za určitý, když je z nich zřejmé, že se vztahují k poskytnutí a splácení úvěru, jak si Navrhovatel a Instituce sjednali ve Smlouvě o úvěru 4.

Finanční arbitr vzhledem k výše uvedenému konstatuje, že Smlouva o úvěru 3 a Smlouva o úvěru 4 spolu s Obchodními podmínkami 3 a Obchodními podmínkami 4 jsou určité, protože z nich vyplývá, jakou konkrétní výši finančních prostředků se Instituce zavázala Navrhovateli poskytnout a za jakých podmínek se Navrhovatel zavázal poskytnuté finanční prostředky Instituci vrátit.

Požadavek Navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení spočívajícího ve vrácení nepromlčených plateb zaplacených na Smlouvu o úvěru 3 a Smlouvu o úvěru 4 je proto nedůvodný.

5.3.2 Promlčení práva Navrhovatele uplatnit porušení informační povinnosti Instituce při uzavírání Smluv o úvěru

Podle § 4 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru 2001 platí, že „[s]mlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, musí obsahovat také:

- a) stanovení roční procentní sazby nákladů na spotřebitelský úvěr způsobem uvedeným v příloze tohoto zákona,*
- b) stanovení podmínek, za kterých může být roční procentní sazba nákladů na spotřebitelský úvěr upravena a které nesmí být závislé pouze na vůli věřitele,*
- c) stanovení maximální výše spotřebitelského úvěru, stanovení výše jednotlivých splátek, jejich počtu a přesného časového rozvržení,*

- d) stanovení jednotlivých plateb, včetně těch, které jsou uvedeny v § 2 písm. a) bodech 1 až 5, budou-li placeny spolu se spotřebitelským úvěrem; pokud jednotlivé platby nelze přesně stanovit, musí být uveden způsob jejich výpočtu,
- e) závazek věřitele informovat spotřebitele v průběhu plnění smlouvy o všech změnách roční procentní sazby nákladů na spotřebitelský úvěr,
- f) u smluv, ve kterých se sjednává koupě najaté věci, výši spotřebitelského úvěru,
- g) ustanovení o právu na splacení spotřebitelského úvěru před stanovenou lhůtou (§ 11),
- h) podmínky, za kterých lze předčasně ukončit smluvní vztah,
- i) způsob placení.“

Podle § 6 zákona o spotřebitelském úvěru 2001 platí, že „[n]esplňuje-li smlouva o poskytnutí spotřebitelského úvěru náležitosti uvedené v § 4, pokládá se spotřebitelský úvěr za úvěr úročený ve výši diskontní sazby platné v době uzavření smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, uveřejněné pro příslušné období Českou národní bankou; ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr se stávají neplatnými, to vše s účinností ode dne, kdy spotřebitel tuto skutečnost uplatní u věřitele“.

Podle § 393 odst. 1 obchodního zákoníku platí, že „[u] práv vzniklých z porušení povinnosti počíná promlčecí doba běžet dnem, kdy byla povinnost porušena, jestliže není pro promlčení některých těchto práv stanovena zvláštní úprava“.

Rozhodným pro začátek běhu promlčecí lhůty je v tomto případě okamžik, kdy Instituce měla porušit svou zákonnou povinnost, tím je den, kdy Navrhovatel a Instituce uzavřeli jednotlivou smlouvu o úvěru, která je předmětem posouzení, tedy den 15. 1. 2009 u Smlouvy o úvěru 1, den 5. 6. 2009 u Smlouvy o úvěru 2, den 2. 9. 2009 u Smlouvy o úvěru 3 a den 9. 2. 2010 u Smlouvy o úvěru 4.

Právo domáhat se použití soukromoprávní sankce spočívající v budoucím úročení spotřebitelského úvěru ve výši diskontní sazby platné v době uzavření této smlouvy uveřejněné Českou národní bankou a v určení neplatnosti ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr je právem vzniklým z porušení povinnosti ve smyslu § 393 odst. 1 obchodního zákoníku ve spojení s § 4 odst. 1 a 2 zákona o spotřebitelském úvěru 2001.

Zákon o spotřebitelském úvěru 2001 v § 6 vyžaduje, aby spotřebitel nesplnění informační povinnosti namítl u věřitele jako předpoklad úspěšného uplatnění sankce obsažené v tomto ustanovení, jak potvrzuje rovněž Nejvyšší soud v rozhodnutí ze dne 15. 1. 2008, sp. zn. 30 Cdo 29/2007, které je použitelné i na obchodněprávní vztah, a to že „[p]rávo je třeba z pohledu ustanovení § 100 odst. 1, věty první, obč. zák. vykonat ve stanovené době u soudu, jen jestliže je takový postup zákonem předepsán. V případě dovolání se tzv. relativní neplatnosti zákon vykonání práva u soudu nejen že nevyžaduje, neboť je lze učinit i mimosoudně, natož že by je vyžadoval pouze pro určitá řízení; tzv. relativní neplatnosti právního úkonu se může oprávněná osoba ve smyslu ustanovení § 40a obč. zák. dovolat - jak uvedeno výše - jakýmkoliv způsobem, tedy žalobou (vzájemnou žalobou) podanou u soudu nebo námitkou v rámci své obrany proti uplatněnému právu v řízení před soudem, např. námitkou proti právu na plnění, a též mimosoudně a účinky tzv. relativní neplatnosti - jak rovněž zmíněno již výše - nastávají dojitím projevem vůle ostatním (všem) účastníkům právního úkonu, a proto právo bylo vykonáno z hlediska ustanovení § 100 odst. 1 věty první obč. zák. také tehdy, bylo-li dovolání se relativní neplatnosti učiněno v řízení o určení neplatnosti právního úkonu.“

Finanční arbitr má za to, že Navrhovatel by uplatnil právo na úročení spotřebitelského úvěru ze Smluv o úvěru ve výši diskontní sazby platné v době uzavření této smlouvy uveřejněné Českou národní bankou a neplatnost ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr včas, pokud by tak učinil u Instituce v době čtyř let ode dne uzavření jednotlivé smlouvy o úvěru.

Jinými slovy, Navrhovatel se mohl domáhat úročení spotřebitelského úvěru ze Smluv o úvěru diskontní sazbou a neplatnosti jiných plateb na Smlouvy o úvěru u Instituce ve čtyřleté promlčecí době, tedy u Smlouvy o úvěru 1 do dne 15. 1. 2013, u Smlouvy o úvěru 2 do dne 5. 6. 2013, u Smlouvy o úvěru 3 do dne 2. 9. 2013 a u Smlouvy o úvěru 4 do dne 9. 2. 2014.

Finanční arbitr z předložených podkladů nezjistil, že by Navrhovatel namítl u Instituce nesprávný výpočet RPSN ve Smlouvách o úvěru dříve než v Dopise ze dne 17. 11. 2016.

Tento nárok Navrhovatele je tedy promlčený.

Ani v situaci, kdy by nárok Navrhovatele na úročení Smlouvy o úvěru 1, Smlouvy o úvěru 2 a Smlouvy o úvěru 4 nebyl promlčený, nemohl by finanční arbitr Navrhovateli přiznat rozdíl mezi smluvní a diskontní úrokovou sazbou, neboť podle § 6 zákona o spotřebitelském úvěru 2001 lze takto úročit úvěr až „*ode dne, kdy spotřebitel tuto skutečnost uplatní u věřitele*“, tedy jen budoucí platby, nikoli ty, které Navrhovatel Instituci uhradil ještě před vznesením námítky nesplnění informační povinnosti. Navrhovatel doplatil úvěr ze Smlouvy o úvěru 1 dne 17. 4. 2009, úvěr ze Smlouvy o úvěru 2 dne 3. 9. 2009 a úvěr ze Smlouvy o úvěru 4 dne 15. 10. 2014, tedy dříve, než Instituci odeslal Dopis ze dne 17. 11. 2016.

5.3.3 Promlčení práva Navrhovatele uplatnit odstoupení od Smlouvy u Instituce

Pokud se jedná o námítku Navrhovatele, že Smlouvy o úvěru uzavřel v tísní, Navrhovatel nijak neupřesnil ani nedoložil, že stav tísně vyvolala Instituce s úmyslem vyvolat vlastní prospěch z tísnivého stavu Navrhovatele a přinutila ho k takovému jednání, které by za běžných okolností neučinil.

Podle § 49 občanského zákoníku platí, že „*[ú]častník, který uzavřel smlouvu v tísní za nápadně nevýhodných podmínek, má právo od smlouvy odstoupit*“. Důsledkem uzavření smlouvy v tísní za nápadně nevýhodných podmínek tak není neplatnost takové smlouvy, ale možnost od takové smlouvy odstoupit.

Podle § 267 odst. 2 obchodního zákoníku platí, že „*[v]e vztazích upravených tímto zákonem neplatí ustanovení § 49 občanského zákoníku*“. Současně však podle § 262 odst. 4 obchodního zákoníku platí, že „*[v]e vztazích podle § 261 nebo podřízených obchodnímu zákoníku dohodou podle odstavce 1 se použijí, nevyplývá-li z tohoto zákona nebo ze zvláštních právních předpisů něco jiného, ustanovení této části na obě strany; ustanovení občanského zákoníku nebo zvláštních právních předpisů o spotřebitelských smlouvách, adhezních smlouvách, zneužívajících klauzulích a jiná ustanovení směřující k ochraně spotřebitele je však třeba použít vždy, je-li to ve prospěch smluvní strany, která není podnikatelem. Smluvní strana, která není podnikatelem, nese odpovědnost za porušení povinností z těchto vztahů podle občanského zákoníku a na její společné závazky se použijí ustanovení občanského zákoníku*“.

Finanční arbitr na základě § 262 odst. 4 obchodního zákoníku dovozuje, že § 49 občanského zákoníku, tedy možnost odstoupit od smlouvy, pokud byla uzavřena v tísní a současně za nápadně nevýhodných podmínek, je ustanovení, které je ve prospěch nepodnikatelské smluvní strany, zde tedy Navrhovatele. Finanční arbitr proto dále posuzoval v souladu s příslušnými ustanoveními občanského zákoníku, zda se právo Navrhovatele na odstoupení od Smluv o úvěru nepromlčelo.

Právo odstoupit od smlouvy je právem majetkovým (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2004, sp. zn. 33 Odo 633/2003, nebo rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 16. 1. 2007, sp. zn. 30 Cdo 2047/2006), které se promlčuje.

Podle § 391 odst. 2 obchodního zákoníku platí, že „*[u] práv uskutečnit právní úkon běží promlčecí doba ode dne, kdy právní úkon mohl být učiněn, nestanoví-li tento zákon něco jiného*“.

Rozhodným pro začátek běhu promlčecí lhůty je v tomto případě okamžik, kdy mělo dojít k uzavření Smluv o úvěru v tísní a kdy Navrhovatel mohl poprvé od těchto Smluv odstoupit, tím je okamžik uzavření Smluv o úvěru, tedy dne 15. 1. 2009 u Smlouvy o úvěru 1, dne 5. 6. 2009 u Smlouvy o úvěru 2, dne 2. 9. 2009 u Smlouvy o úvěru 3 a dne 9. 2. 2010 u Smlouvy o úvěru 4.

Právo Navrhovatele domáhat se určení, že Navrhovatel odstoupil od Smluv o úvěru u finančního arbitra (nebo u soudu) se promlčelo ve čtyřleté promlčecí době, tedy u Smlouvy o úvěru 1 již dne 15. 1. 2013, u Smlouvy o úvěru 2 již dne 5. 6. 2013, u Smlouvy o úvěru 3 již dne 2. 9. 2013 a u Smlouvy o úvěru 4 již dne 9. 2. 2014.

Finanční arbitr však nezjistil, že by Navrhovatel uplatnil u Instituce své právo odstoupit od Smluv o úvěru před jeho promlčením. I tento nárok Navrhovatele je tedy promlčený.

6. K výroku nálezu

Finanční arbitr na základě shromážděných podkladů a jejich pečlivém právním posouzení nezjistil, že by Navrhovateli svědčilo právo na vydání bezdůvodného obohacení spočívajícího ve vrácení plateb zaplacených v souvislosti se Smlouvami o úvěru, resp. v souvislosti se Smlouvou o úvěru 1 a Smlouvou o úvěru 2 a částečně se Smlouvou o úvěru 3 a částečně se Smlouvou o úvěru 4, protože Instituce vznesla námitku promlčení, kterou musel finanční arbitr uznat jako důvodnou. Finanční arbitr neplatnost Smlouvy o úvěru 3 a Obchodních podmínek 3 a Smlouvy o úvěru 4 a Obchodních podmínek 4 pro nesrozumitelnost a neurčitost nezjistil. Navrhovatel v promlčecí době neuplatnil ani nárok na úročení úvěrů ze Smluv o úvěru ve výši diskontní sazby ani námitku, že Smlouvy o úvěru uzavřel v tísní za nápadně nevýhodných podmínek.

Na základě všech výše uvedených skutečností rozhodl finanční arbitr tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto nálezu.

P o u ě n í :

Účastník řízení může proti tomuto nálezu podle § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi podat do 15 dnů od jeho doručení tomuto účastníku řízení písemně odůvodněné námitky k finančnímu arbitrovi, přičemž platí, že včas podané námitky mají odkladný účinek.

Podle § 17 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi doručený nález, který již nelze napadnout námitkami, je v právní moci.

V Praze dne 30. 11. 2017

otisk úředního razítka

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr